

Innhold

Innledning	11
Kapittel 1	
De kristne i Midtøsten: en innføring	15
<i>Berit Thorbjørnsrud</i>	
Kristen splittelse: konsekvensene for de kristne i Midtøsten	15
Kristne fra majoritet til minoritet	18
Nasjonal frigjøring – likeverdige partnere?	19
Karrieremuligheter	20
Religiøse rettigheter	21
Familierecht: uheldige konsekvenser	23
Diktatorene: de kristnes beskyttere?	24
Syria	25
Egypt	26
Irak	27
Levende stener i Det hellige land: de kristne i Israel/Palestina	29
De vanskelige tallene	31
De kristne i Midtøsten	34
Kapittel 2	
Kristne under islam: tekst og historie	37
<i>Oddbjørn Leirvik</i>	
Perspektivert historie: tekstar og samfunn	37
Koranen og dei klassiske kjeldene	39
Dhimmi-systemet, Umar-pakta og den arabiske halvøya	42
Kulturelt trykk, konversjonar og teologisk refleksjon over møtet med islam	44
Humanistisk samvirke i Bagdad	47

Frå ottomansk millet til arabisk nasjonalisme	48
Korset og halvmånen	51
Lesaren avgjer	53

Kapittel 3

Kristnes bidrag til islamsk kultur og arabisk identitet	57
--	-----------

Stephan Guth

Nomadeliv og vasallstater	57
Kristne eremitter og poeter	58
Gjenskinn av kristent (og jødisk) ånd i mange koranvers	60
Religiøse polemikker om felles gods	61
Lånord fra syrisk og etiopisk	62
Kristen virksomhet under islamsk styre	63
Visdommens hus i Bagdad	65
Absorberingen av den greske arven	66
Reformbevegelser og nasjonal vekkelse	68
Europeiske forbilder	70
Politisk sekularisme og diasporaliv	71
Nåtidig arabisk litteratur	73

Kapittel 4

Kristne i Tyrkia - fra maktfaktor til marginal minoritet	75
---	-----------

Bernt Brendemoen

De kristne gruppene i Tyrkia	76
Befolkningstall	77
Det osmanske riket - religionsfrihetens arne?	78
De kristnes rolle i det osmanske samfunnet	79
Den greske uavhengighetskrigen	80
Gullalderen på 1800-tallet	81
Nedgangstiden begynner - armenerne	83
Mordet på Hrant Dink og situasjonen siden	84
Nedgangstiden for grekerne: den tyrkiske uavhengighetskrigen	85
Egne skatter	87
1955-oppstanden	87
Minoritetene i dag: Assyrerne	89
De kristne i dagens Istanbul	90
Knuter på tråden	91

Armenerne i dag	91
Overgrep etter år 2000	92
De kristne og sekularismen	92
De kristne under AKP-regimet	93

Kapittel 5

Tilhørighet og utvandring blant kristne palestinere	95
--	-----------

Bård Helge Kårtveit

Kristne palestinere – en middelklasse-minoritet	96
Kristen utvandring	97
Et strukturelt press mot utvandring	99
En lammende okkupasjon: situasjonen i Betlehem	100
De palestinske kirkene	103
Den gresk-ortodokse kirken – et særtilfelle	105
Palestinsk islamisme – en kilde til uro	108
Å vise en samlet front	110
En minoritet med én stemme	111

Kapittel 6

Lederskap, motstand og reform: Den koptisk-ortodokse kirke etter den arabiske våren	115
--	------------

Kari Vogt

Midtøstens største kirkesamfunn	117
Egyptisk religionspolitikk	118
Arabisk vår	122
Stat og kirke etter den arabiske våren. Hva sier grunnloven?	124
Autoritet og fornyelse	125
Mot en mer demokratisk kirke?	127
Familieretten under debatt	128
Konklusjon	130

Kapittel 7

Mobilisering og motstand: Den koptiske søndagsskolen	135
---	------------

Nora Stene

Tidligere forskning om søndagsskolene	137
Offisielle målsettinger for kirkeundervisningen	138
Organisering av undervisningen	140

Søndagsskoledagen	141
Lærerne: formidlere av kunnskap og omsorg	142
Søndagsskoleundervisningens innhold	144
Den prestisjefylte søndagsskolen	148
Synlighet og usynlighet	149
Gruppetilhørighet og individuell tilknytning	150
Kontinuitet og kunnskap	152
Konklusjon: Kirkens stemme	153

Kapittel 8

De kristne i Libanon: Et tegn på håp?	157
--	-----

Anne Hege Grung

De kristne i Libanon – historien i korte trekk	158
Den libanesiske borgerkrigen	160
De kristne i Libanon – hvem er de?	162
Libanesiske kristne: religiøs tilhørighet og religiøs praksis	163
Politiske syn og syn på reformer: de kristne fordeler seg på ulike posisjoner	166
Migrasjonsmønster blant Libanons kristne	167
Hva med nåtiden og framtiden?	168

Kapittel 9

Patriarken, generalen og doktoren: Ulike visjoner for Libanons fremtid	173
---	-----

Kai E. Kverme

I begynnelsen	173
Ikke dhimmi, millet eller minoritet	175
Den libanesiske republikken	178
Post-Syria politikk	179
Doktoren: Samir Geagea	180
Generalen: Michel Aoun	181
Patriarken: Nasrallah Sfayr	182
Den antatte sunni-trusselen ... igjen	184
Libanon først	185
En ny kurs for kirken?	186
Striden om ny valglov	188
Rai – en kontroversiell patriark	189
Fremtiden til de kristne	190

Kapittel 10

Korsfarenes medløpere eller lydige undersåtter? 193

Jihadistbevegelsens syn på kristne minoriteter i Midtøsten

Brynjar Lia

Innledning 193
 De kristne i jihadistisk ideologi 195
 Jihadistene som statsmakt: status og adferd vis-à-vis kristne minoriteter 204
 Kristne minoriteter som angrepsmål 207
 Konklusjon 210

Kapittel 11

Den arabiske halvøy: Der kristendommen blomstrer? 215

Berit Thorbjørnsrud

Kristne arbeidsmigranter i renteniststater 217
 Toleranse som nasjonalt ethos 218
 Minner om takknemlighet og tilhørighet 219
 Kristne minner om tilhørighet 220
 Felles minner 222
 Tomter og gjensidig takknemmelighet 223
 For å bygge en kirke 224
 Transnasjonale relasjoner 225
 Lokale relasjoner 226
 Konger og geistlige 227
 Kirker som ikke ser ut som kirker 227
 På kristent territorium 230
 Utenfor kirkene 232
 Kommet for å bli? 233

Kapittel 12

Norske persepsjoner av kristne i Midtøsten: fremmede, fiender, forfulgte eller følgesvenner? 237

Sven Thore Kloster

1980-tallet: Kristne palestinere på plakaten 238
 Kristne på alle sider i Midtøsten-konflikten(e) 241
 Kampen om sannhetsvitnene - eksempelet Kairos-dokumentet 244
 Kristne som passiviserte og undertrykte dhimmier 246
 Kampen om undertrykkerne 248

INNHOOLD

Kristne som forfulgte	250
Forfølgelse og kompleksitet	252
Kristne i Midtøsten - Guds beste barn?	254
Avslutning	255
Stikkord	259
Bidragstere i boken	261